

በተደጋጋሚ የሚነሱ ጥያቄዎች

የ Better Bag Bill ዓላማው ምንድን ነው፡

አንዴ ጥቅም ላይ ውለው በሚጣሉ የዕቃ መያዘያ ቦርሳዎች አማካኝነት የሚፈጠር ቆሻሻን በመቀነስ እንዲሁም እንደገና ጥቅም ላይ መዋል የሚችሉ የዕቃ መያዘያ ቦርሳዎች ስለሚሰጡት ጥቅም ለሽማግሌ ግንዛቤ በመፍጠር የሰው ጤና፣ የአንስሳት እና የባህር ውስጥ ህይወትን ጨምሮ አካባቢን ለመጠበቅ፡፡ የፕላስቲክ ከረጢቶችን ስርጭት በመገደብ እና የቸርቻሮ መደብሮች ለወረቀት ወይም ድጋሚ ጥቅም ላይ ሊውሉ ለሚችሉ ቦርሳዎች ቢያንስ 10 ሳንቲም ሽማግሌ እንዲያስከፍሉ በማድረግ የፕላስቲክ ቆሻሻዎችን እና በፍላጎት መተላለፊያ መስመሮች ላይ የሚፈጠር ብክለትን እንቀንሳለን፡፡

ይህ ህግ በየትኞቹ ንግዶች ላይ ተፅዕኖ ያሳድራል፡

ሁሉም የቸርቻሮ መደብሮች፣ ሬስቶራንቶች፣ የግርሰሪ መደብሮች፣ ወይም ለሚሸጠው ምርት ወይም ለሚያቀርበው አገልግሎት አንዴ ብቻ ጥቅም ላይ ውለው የሚጣሉ የፕላስቲክ ቀረጢቶችን የሚሰጥ ለትርፍ የተቋቋመ ደህን ለትርፍ ያልተቋቋመ ተቋም፡፡

ህጉ መቼ ተግባራዊ ይሆናል፡

ከጃንዋሪ 1፣ 2024 ጀምሮ፣ ቸርቻሪዎች ለደንበኞቻቸው የፕላስቲክ ከረጢቶችን ማቅረብ አይችሉም፡፡

የህጉ ድንጋጌዎች በተግባር ላይ ከዋሉ በኋላ ላሉት ለመጀመሪያዎቹ **90 ቀን** ተቆጣጣሪው የገንዘብ ቅጣት የያዘ አፈሴላዊ ሰነድ (citation) አይሰጥም፡፡ ሆኖም በዚህ ጊዜ ውስጥ ተቆጣጣሪው የእርምጃ እንዲወሰድ የሚያዘ ማሳሰቢያ (correction notice) ሊሰጥ ይችላል እንዲሁም ማንኛውንም በ CB-32-2023 ህግ ድንጋጌዎች ውስጥ የተዘረዘሩ መስፈርቶችን የማያሟሉ የቸርቻሮ መደብሮችን ለማስተማር ይሞክራል፡፡

ከወረቀት ለተሰሩ እና እንደገና ጥቅም ላይ ለሚውሉ ቦርሳዎች ለምን በትንሹ የ 10-ሳንቲም ክፍያ ተጣለባቸው፡

በቸርቻሮ መደብር በሚቀርቡ የወረቀት እና እንደገና ጥቅም ላይ ሊውሉ በሚችሉ ቦርሳዎች ላይ ክፍያ መጣሉ ደንበኞች የራሳቸውን የዕቃ መያዘያ እንዲያመጡ ያበረታታል እንዲሁም አንድ ጊዜ ብቻ ጥቅም ላይ የሚውሉ የዕቃ መያዘያ ቀረጢቶችን ፍላጎት ይቀንሳል፡፡ የወረቀት ከረጢቶችን እና እንደገና ጥቅም ላይ የሚውሉ ቦርሳዎችን ለመግዛት እና አማራጮችን ለማቅረብ ያወጣው ወጪን ለማካካስ ቸርቻሪው ክፍያውን ሙሉ በሙሉ ይወስዳል/ለራሱ ያስቀራል፡፡

ደንበኛው ለመግዛት ለወሰነው ለአያንዳንዱ ከረጢት ቸርቻሪው የሚያስከፍ ለው ክፍያ በደንበኛው ደረሰኝ ላይ፣ ልክ እንደሌሎች ሸቀጦች ለተይቶ የሚቀመጥ ይሆናል፡፡ ተቋማት/መደብሮች በደንበኞች መግቢያ በር ወይም በአያንዳንዱ የሽያጭ ቦታ ላይ የቀረጢት ክፍያን የሚመለከት ማስታወቂያ መለጠፍ አለባቸው፡፡

እንደገና ጥቅም ላይ ሊውል የሚችል ቦርሳ የሚባለው የትኛው ነው፡

እንደገና ጥቅም ላይ ሊውል የሚችል የዕቃ መያዣ ከረጢት በተለየ መልኩ የተነደፈ እና በተደጋጋሚ መልሶ ጥቅም ላይ የሚውል እንዲሁም (1) ከፕላስቲክ ሳይሆን ከልብስ ወይም ሌላ ሊታጠብ ከሚችል ጨርቅ፣ ወይም (2) በተደጋጋሚ መልሶ ጥቅም ላይ ሊውል ከሚችል ከጠንካራ/ከዘላቂ ቁሳቁስ የተሰራ እና የተሰፋ እጅታ ያለው ቦርሳ ተብሎ ይገለጻል፡፡

ደንቡ ተግባራዊ የማይሆንባቸው ሁኔታዎች አሉ፡

ለሚከተሉት አገልግሎቶች ጥቅም ላይ ለሚውሉ የዕቃ መያዘያ የወረቀት ቦርሳዎች ተቋማት ደንበኞችን ክፍያ አያስከፍሉም/አይጠይቁም፡፡

- ከፋርማሲ ለሚገዙ መድኃኒቶች የሚሰጡ መያዣዎች፡፡
- የተዘጋጁ ምግቦችን በመኪና መስኮት (drive-through window) በማቅረብ ለሚሰጥ መስተንግዶ የሚውል ማሽን፡፡
- ከምግብ በኋላ ደንበኞች የተረፉትን ምግብ ወደ ቤታቸው እንዲወስዱ በት በተሟላ አገልግሎት አቅራቢ ሬስቶራንት የሚሰጥ የማሽን ዕቃ፡፡

በተጨማሪም፣ በፕላስቲክ ከረጢቶች ላይ የተጣለው ክልከላ ለሚከተሉት አገልግሎቶች ጥቅም ላይ በሚውሉ የፕላስቲክ ከረጢቶች ላይ ተግባራዊ አይሆንም፡፡

- ፍራፍሬ፣ አትክልት፣ ለውዝ፣ አህል፣ ከረሜላ ወይም ትናንሽ የሃርድዌር ዕቃዎችን ጨምሮ ሌሎች የጅምላ እቃዎችን ለማሸግ፡፡
- የታሸጉ ሆነ ያልታሸጉ የቀዘቀዙ ምግቦችን፣ ስጋን ወይም አሳን ለመጠቅለል፡፡
- አበቦችን፣ በማሰር ውስጥ ያሉ አበቦች፣ ወይም ሌሎች እቃዎች ለመጠቅለል፡፡
- ያልታሸጉ የተዘጋጁ ምግቦችን ወይም የዳቦና ኬክ ምርቶችን ለመያዝ፡፡
- ጨርቃጨርቅ ወይም የደረቁ-ንጹሕ አልባሳትን ለመከላከል ወይም ለመያዝ፤ ሙሉ ልብሶችን፣ ቀሚሶችን፣ እና መደበኛ አልባሳትን ከቆሻሻ ለመከላከል፡፡
- ከቸርቻሮ መደብር በህይወት ያለ ዓሳን፣ ሶስት አፅቁዎችን፣ ሞለስከሶችን ወይም ክረስቴሽንስን ለመውሰድ፡፡

ካውንቲው እንደገና ጥቅም ላይ ሊውሉ የሚችሉ ቦርሳዎችን ለነዋሪዎች ያቀርባል፡

ካውንቲው በልዩ ዝግጅቶች ወቅት በድጋሚ ጥቅም ላይ ሊውሉ የሚችሉ ውስን ነፃ የዕቃ መያዘያ ቦርሳዎችን ለነዋሪዎች፣ ቀድሞ የመጣ፣ ቀድሞ ይወስዳል በሚለው መስፈርት መሰረት ያስረጫል፡፡ በተጨማሪም፣ በንግድ ስራ ላይ የተሰማሩ እንደገና ጥቅም ላይ ሊውሉ የሚችሉ ቦርሳዎችን በተቋሞቻቸው ውስጥ ማሰራጨትን ሊመርጡ ይችላሉ፡፡

ይህ ግብር ነው፡

አይደለም፡፡ ለወረቀት ወይም ዳግም ጥቅም ላይ ለሚውሉ ቦርሳዎች የሚከፈለው ዝቅተኛው የአስር ሳንቲም ክፍያን የሚያስከፍለው እና በቀጥታ ክፍያውን የሚሰበስበው ቸርቻሪው ሲሆን ክፍያው የሚከፈለው ድጋሚ ጥቅም ላይ የሚውሉ እና የወረቀት ቦርሳዎችን ለመግዛት እና የወጡ ተያያዥ ወጪዎችን ለማካካስ ነው፡፡ መንግስት ከቦርሳ/ከዕቃ መያዣ ሽያጭ ከተሰበሰበ ክፍያ ላይ ምንም አይነት ገንዘብ አይቀበልም፡፡

ለምግባቸው ቁሳቁሶች ቦርሳ መጠቀም አለብኝ፡

ክፍያን ለማስቀረት ሽማግሌ ለሽመታ ወደ መደብር በሚሄዱበት ጊዜ እንደገና ጥቅም ላይ ሊውሉ የሚችሉ ቦርሳዎችን ይዘው ወደ መደብር እንዲያመጡ ይበረታታሉ፡፡ አንዳንድ መደብሮች ሽማግሌ ዕቃዎቻቸውን ለመጠቅለል የሚጠቀሙባቸውን የካርቶን ሳጥኖችን ሊያቀርቡ ወይም አንድ ሰው የራሱን ሳጥን ሊያመጣ ይችላል፡፡ ካርቶን ብዙ ጊዜ ጥቅም ላይ ሊውል ይችላል እና እንደገና ጥቅም ላይ ከመዋሉ በፊት ጠፍጣፋ መሆን አለበት፡፡